

Силабус курсу Політика і релігія

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 29 Міжнародні відносини

Спеціальність – 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Освітньо-професійна програма – «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Рік навчання: II, Семестр: IV

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

к. політ. н., доц. Томахів Володимир Ярославович

Контактна
інформація

wtomahiv@ukr.net

Опис дисципліни

Дисципліна «Політика і релігія» спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо аналізу взаємодії політики і релігії, системного викладу теоретичних і практичних проблем їх багатоаспектної взаємодії. Дисципліна орієнтує на розкриття головних засад взаємодії конфесійного та політичного, з'ясування конфесійної специфіки політико-релігійних зв'язків, традицій взаємодії політики та релігії в системі світових та національних релігій та взаємозумовленості політичного та конфесійного на сучасному етапі політичного розвитку.

Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Тема 1. Предмет і завдання курсу «Політика і релігія». Релігія як соціальний феномен.	Знати особливості предмету, категоріального апарату, вміти пояснювати взаємодію політики і релігії, аналізувати основні підходи до вивчення та сутності релігії, її основних функцій у суспільстві, взаємозв'язок з політикою.	Поточне опитування
2	Тема 2. Взаємодія політики і релігії	Проводити аналіз функціонального вияву релігії в політиці, на конкретних прикладах вміти пояснювати етноконфесійні аспекти взаємовпливу релігії та політики.	
3	Тема 3. Національні релігії як фактор політичного розвитку.	Аналізувати політичні аспекти національних релігій в політиці та пояснювати їх націоідентифікуючий фактор та конфліктний потенціал в полірелігійному суспільстві.	
4	Тема 4. Політичні традиції світових релігій.	Проводити аналіз політичних традицій світових релігій та виявляти місце політичного у них. З'ясовувати зміст взаємодії держави з релігійними конфесіями в залежності від їхньої приналежності.	

5	Тема 5. Еволюція теократичної ідеї походження влади	Аналізувати сутність і місце теократичної теорії походження влади в основних релігіях та використовувати її інструментарій для виявлення традицій теократизму в сучасних світських державах.	Поточне опитування Групові завдання
6	Тема 6. Держава і церква: основні моделі взаємодії	Здійснювати аналіз моделей державно-церковних відносин, та видів правового статусу церкви в системі державно-правових режимів, пояснювати роль релігії у розвитку громадянського суспільства, оперувати основними механізмами фінансової підтримки державою церковних інститутів.	Поточне опитування Групові завдання
7	Тема 7 Поняття релігійного конфлікту та його роль у політиці.	Знати зміст релігійного конфлікту, його основні причини, місце в сучасних світових політичних процесах. Виявляти латентний потенціал релігійних конфліктів в сучасному світі та в Україні, розробляти рекомендації щодо їх запобіганню.	
8	Тема 8. Сучасні християнські конфесійно-релігійні політичні доктрини	Здійснювати аналіз політичного інституту глави держави в порівняльному аспекті. З'ясувати його зміст, місце та роль в процесах прийняття та впровадження політичних рішень в залежності від форми державного устрою, правління та політичного режиму.	
9	Тема 9. Іслам в системі світової політики	Вміти пояснювати особливості ісламу стосовно інших світових конфесій. Проводити аналіз основних політичних концепцій ісламу, причини виникнення ісламського фундаменталізму та його терористичного потенціалу.	
10	Тема 10. Зв'язок політики та релігії в історії України	Здійснювати аналіз зв'язку політики та релігії в історії України та пояснювати його вплив на сучасне суспільно-політичне життя. Розкривати роль українського православ'я, державотворчі позиції українського греко-католицизму, місце національних релігій та ісламу в політичній історії України.	
11	Тема 11. Взаємозумовленість політичного і конфесійного на сучасному етапі політичного розвитку України	Аналізувати взаємозумовленість політичного і конфесійного на сучасному етапі політичного розвитку України. Розкривати політичні орієнтації українського релігійного фактору у політичних передвиборних процесах в Україні та основні проблеми сучасного релігійного життя в Україні.	

Літературні джерела

1. Академічне релігієзнавство: підруч.: за наук. ред. проф. А. Колодного. К. Світ знань, 2000, 862 с.
2. Віллем, Жан-Поль Європа та релігії. Ставки XXI-го століття. [пер. з фр.]. К.: Дух і літера, 2006. 331 с.
3. Горбач О. Взаємодія системи "політика - релігія". Укр. нац. ідея: реалії та перспективи розвитку. 2012 . Вип. 24., С. 9-13.
4. Держава і церква в Україні - 2019: підсумки року і перспективи розвитку відносин(інформаційні матеріали). // Центр Разумкова. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_Religiya.pdf
5. Дисциплінарне релігієзнавство. Навчальний посібник / За ред.. А.Колодного. К., 2010. 219 с.
6. Єленський В. Велике повернення: релігія у глобальній політиці та міжнародних відносинах кінця XX – поч. XXI століття. Львів, 2013. 473 с.
7. Палінчак М.М., Галда П.П., Лешанич М.М. Релігійний фактор у міжнародних відносинах: Навчальний посібник. Ужгород: Поліграфцентр"Ліра", 2015. 296 с.
8. Fox Jonathan, Sandler Shmuel. Bringing Religion into International Relations. Palgrave Macmillan, 2004. — 212 p.
9. Gill Anthony. The Political Origins of Religious Liberty. Cambridge University Press, 2008. 280 p.
10. Routledge Handbook of Religion and Politics. Routledge 2009. 448 p
11. Joppke Christian. The Secular State Under Siege: Religion and Politics in Europe and America. Polity, 2015. 240 p.
12. Kitromilides Paschalis. Religion and Politics in the Orthodox World: The Ecumenical Patriarchate and the Challenges of Modernity. Routledge, 2018. 144 p

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів заборонено.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції інституту.

Шкала оцінювання студентів:

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Політика і релігія» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30%	40%	30%
Усне опитування під час заняття (5 тем по 10 балів = макс. 50 балів) 2. Письмова робота = макс. 50 балів	1. Усне опитування під час заняття (6 тем по 10 балів = макс. 60 балів) 2. Письмова робота = макс. 40 балів	1. Написання КПІЗ, яке включає вибір теми, складання плану, написання роботи = макс. 70 балів. 2. Захист КПІЗ = макс. 30 балів

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом